

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 9. szám
2011. május 20.

**Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 9. szám**

2011. 19. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Keresztessyné Mohr Katalin

keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	7
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	10
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	10
Külpiaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	13
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutözsdén.....	15
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára	18
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	18
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	20

GABONAPIACI JELENTÉS

- Az USA agrárminisztériumának legfrissebb adatai szerint a búza termése 670 millió tonnára, a kukoricáé 868 millió tonnára nőhet a következő, 2011/2012. gazdasági évben.
- A fekete-tengeri régió – az exportot korlátozó intézkedések feloldását követően – globális gabonaexportból való részesedése újra nőhet.
- A szélsőséges időjárás miatti aggodalmak újra 300 USD/tonna közelébe emelték a búza front havi jegyzését a chicagói árutőzsdén május harmadik hetén.
- Magyarországon az étkezési búza és a takarmánykukorica termelői ára a 18-19. héten továbbra is meghaladta a 2008. évi szintet.

Világpiaci kitekintés

Az USA agrárminisztériuma (USDA) legfrissebb, májusi kiadványában közzétette a 2011/2012. gazdasági évi termésre vonatkozó várakozásait. A jelentés szerint a következő szezon is a búza és a kukorica árának volatilitása és szűkös készletek jellemzik majd.

A búza globális termése elérheti a 670 millió tonnát a következő, 2011/2012. gazdasági évben, amely 21 millió tonnával haladná meg a folyó szezonét. A globális felhasználás 8 millió tonnás növekedésével (670 millió tonnára) a termelés és a fogyasztás egyensúlya helyreállna a jelenlegi 14 millió tonnás hiány után. Kínában, az EU-ban és az USA-ban nőhet a takarmánybúza iránti igény. A globális zárókészlet tovább apadhat. Az USA-ban várható a legnagyobb visszaesés, de még így is bőséges tartalék marad. Ausztráliában és az EU-ban ellenben bővíhetnek az átmenő készletek. A készletszintek normalizálódására számítanak Oroszországban és Ukrajnában is.

A várakozások szerint a búza globális forgalma nem változik az új gazdasági évben. A fekete-tengeri régió búzaexportból való részesedése ugyanakkor a folyó gazdasági évihez képest a kétszeresére nőhet, miután a gabonafélékre vonatkozó exportkvóta és -tilalom az idén június végén lejár. Ezzel együtt az USA és az EU kivitele csökkenhet. A folyó szezonban Oroszország legfontosabb célpiacaira (Egyiptom és a Közel-Kelet) az USA szállított búzát. Bulgária és Románia alacsonyabb minőségű búzával látta el Bangladeszt és Délkelet-Ázsiát. Ezekre a piacokra a következő gazdasági évben újra Ukrajna szállíthat. Kanada piaci részesedése – köszönhetően a mennyiségi és minőségi javulásnak – nőhet, Peruba és Mexikóba exportálhat többet, az USA kivitelének rovására.

Marokkó és Egyiptom termelésének növekedésével a 2011/2012. szezonban kevesebb importbúza érkezhethet az észak-afrikai régióba. A közel-keleti importőrök közül Irak, Szaúd-Arábia és Izrael szállíthat be több búzát. Indonézia és Nigéria importja is emelkedhet az őrlőkapacitás bővülése miatt.

A világ kukoricatermése 50 millió tonnával 868 millió tonnára emelkedhet az USDA prognóza szerint az új gazdasági évben, ami példátlanul nagy kibocsátás lenne. A fogyasztás is új csúcst elérhet el, 20 millió tonnás növekedéssel 861 millió tonna lehet.

A kukorica globális forgalma kissé csökkenhet, 92 millió tonna fordulhat meg a világpiacon az új gazdasági évben, szemben a folyó szezonnal 93 millió tonnájával. Az EU importja a nagyobb kukoricatermés miatt számottevően visszaeshet. Kevesebbet exportálhat az USA, ugyanakkor készletei szűkösek maradhatnak, magasan tartva ezzel az árat.

A következő gazdasági évben az árpa globális forgalmának további csökkenése várható (14 millió tonna), mivel a legnagyobb termelők készlete alacsony lehet. Az EU exportja drasztikusan csökkenhet, ugyanakkor az ukrán kivitel – a korlátozások feloldásával – erősödhet. Az orosz export növekedését behatárolják a szűkös készletek.

Határidős jegyzések

Az USA-ban a kukorica vetését továbbra is akadályozza a nedves, hűvös idő. A 20. héten ugyan már 60-65%-os volt a készütségi állapot, de még mindig elmaradt a korábbi évek átlagától (75%). Az Egyesült Államok déli síksági területein, valamint Európában és Kínában a tartós szárazság rontja a terméskilátásokat. Ukrajnában és Oroszországban szintén száraz az idő, ami – kiindulva az előző évi természeti katasztrófából – nem kis aggodalmat okozott a terménypiacokon. Chicagóban tonnánként 41 dollárral nőtt a búza, 26 dollárral a kukorica front havi jegyzése május 13-19. között. Párizsban a búza néhány napig tartotta a 230 euró/tonna szinten, azonban május 19-ig 12,5 euróval emelkedett, engedve a nemzetközi nyomásnak.

A Budapesti Értéktőzsdén is emelkedett a búza és a takarmánykukorica tőzsdei ára május harmadik hetén, de közel sem olyan mértékben, mint a chicagói vagy a párizsi árutőzsdén. Az euro-búza front havi jegyzése 57, a malmi búzáé közel 56, a takarmánykukoricáé 63 ezer Ft/tonna volt május 19-én.

Hazai helyzetkép

Az MgSzH jelentése szerint május 16-ig a tervezett 1,259 millió hektárból 1,178 millió hektáron vetették el a kukoricát. Az Alföldön van még kisebb lemaradás, ott 90% alatti a készütségi állapot.

Az étkezési búza és a takarmánykukorica termelői ára a 18-19. héten is meghaladta a 2008. évi rekordot. Az ár alakulásában a betakarítás hozhat tartós fordulatot.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (19. hét)

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2011. 18. hét	2011. 19. hét	2011. 19. hét / 2011. 18. hét (%)
Étkezési	tonna	-	-	-	1 718	1 821	106,00
búza	Ft/tonna	-	-	-	75 955	68 476	90,15
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	4 760	451	-	6 921	6 064	87,62
kukorica	Ft/tonna	58 724	56 376	-	57 423	57 961	100,94
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

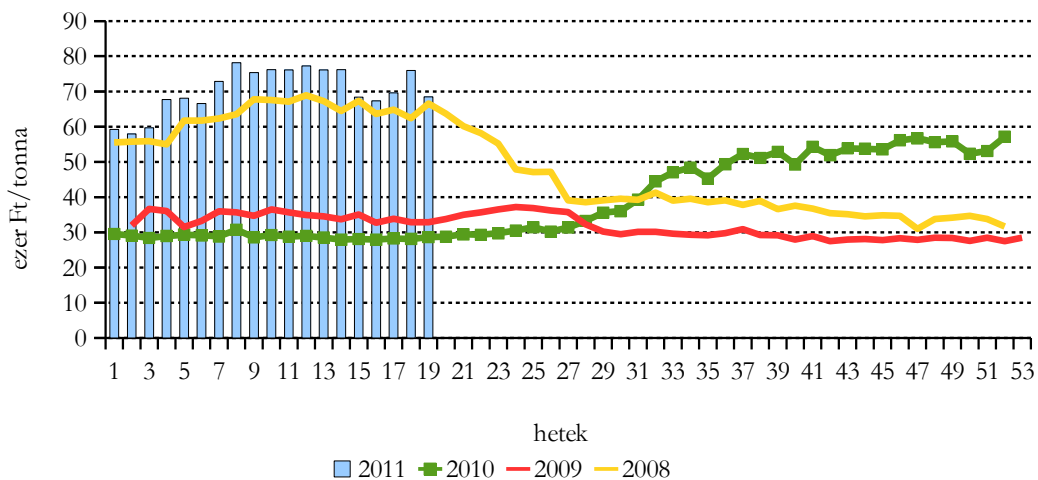
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2010. 19. hét	2011. 18. hét	2011. 19. hét	2011. 19. hét / 2010. 19. hét (%)	2011. 19. hét / 2011. 18. hét (%)
Étkezési	tonna	8 340	1 718	1 821	21,83	106,00
búza	Ft/tonna	28 654	75 955	68 476	238,98	90,15
Takarmány-	tonna	2 718	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	25 906	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	6 852	6 921	6 064	88,49	87,62
kukorica	Ft/tonna	31 123	57 423	57 961	186,23	100,94
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

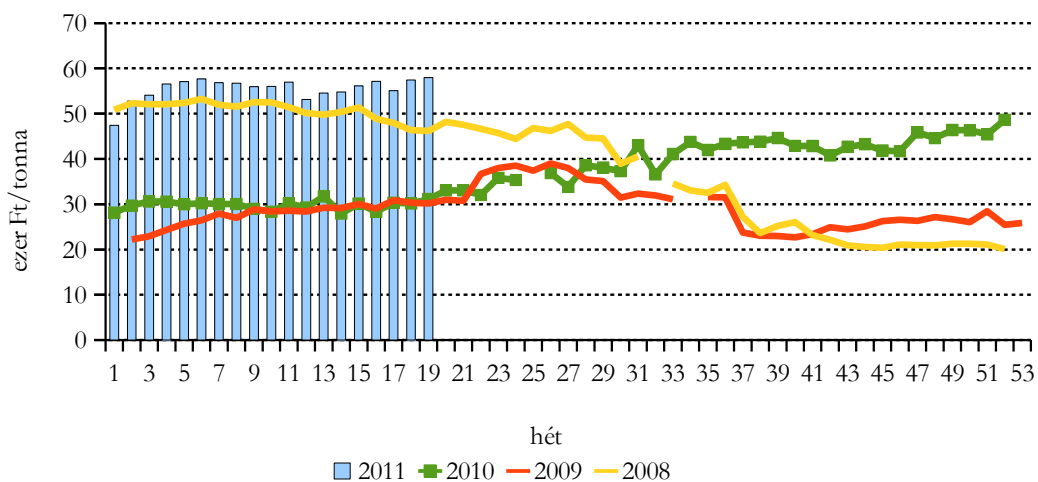
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

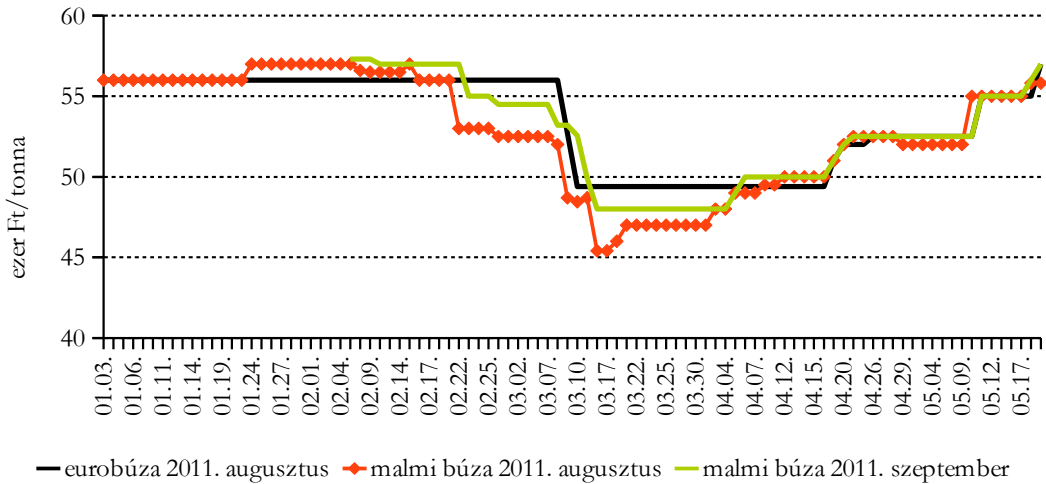

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

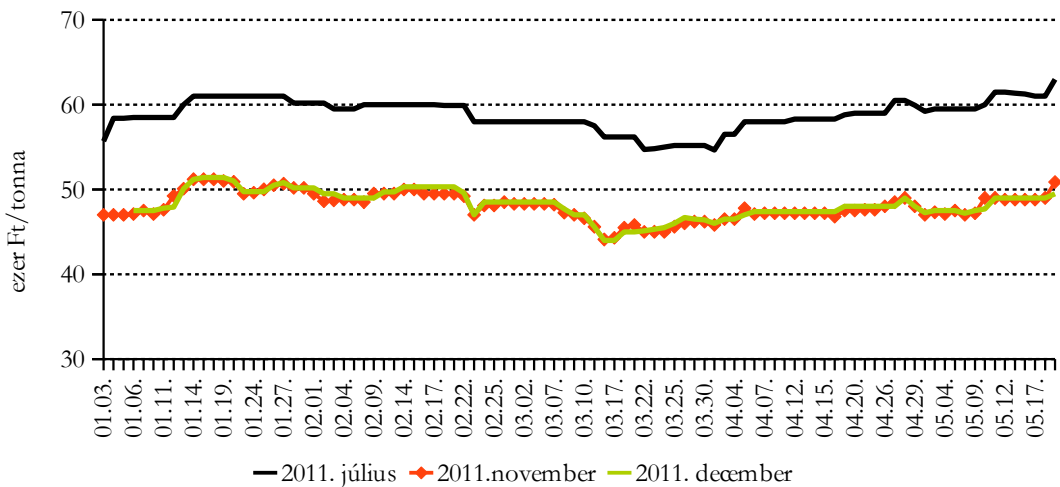
Az eurobúza és a malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

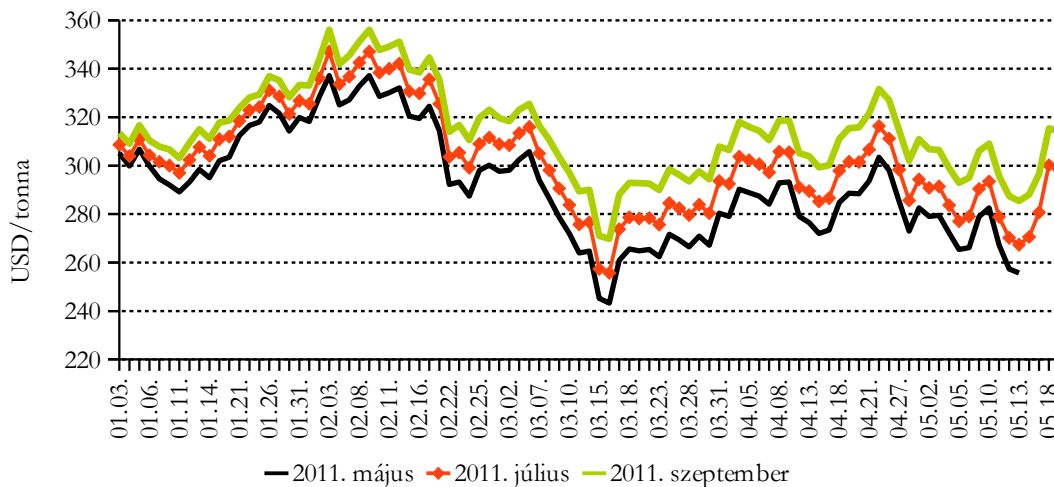
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

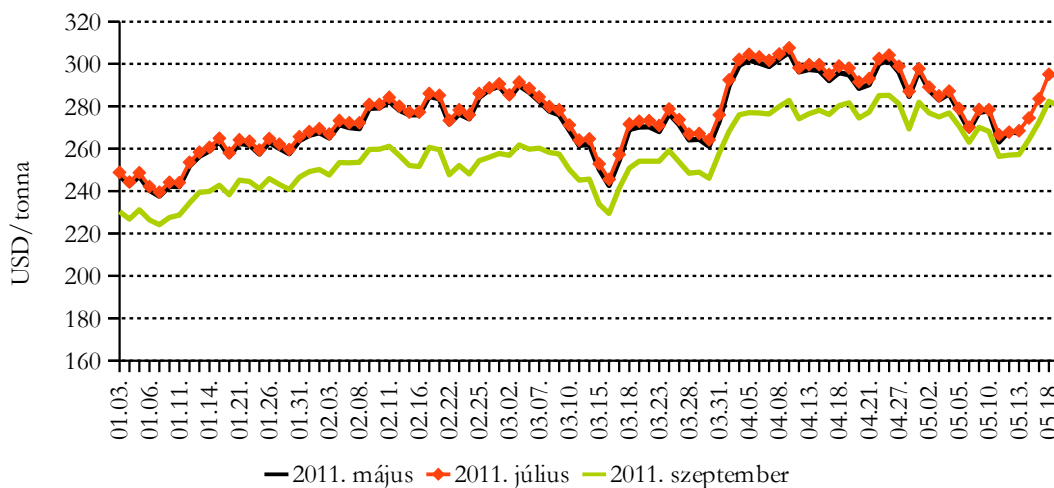
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

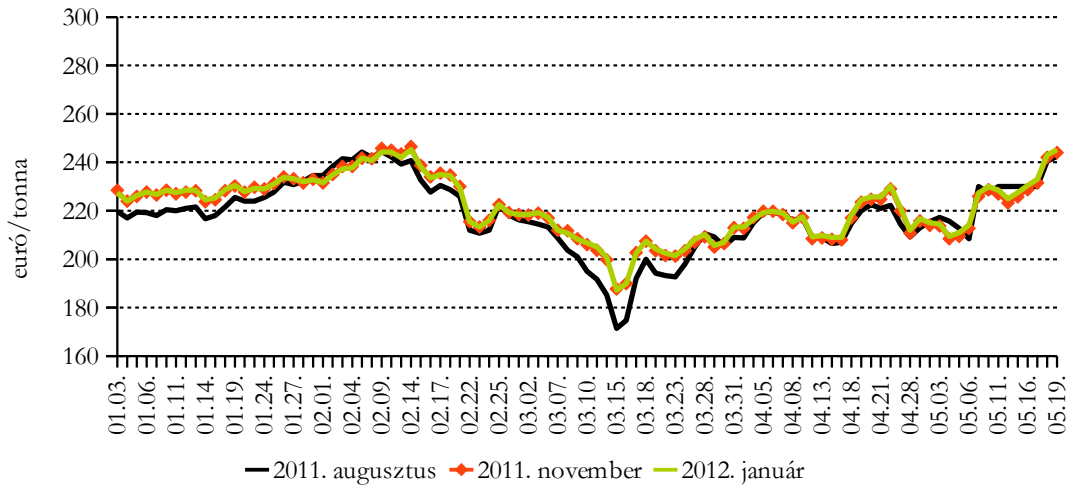

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. ábra

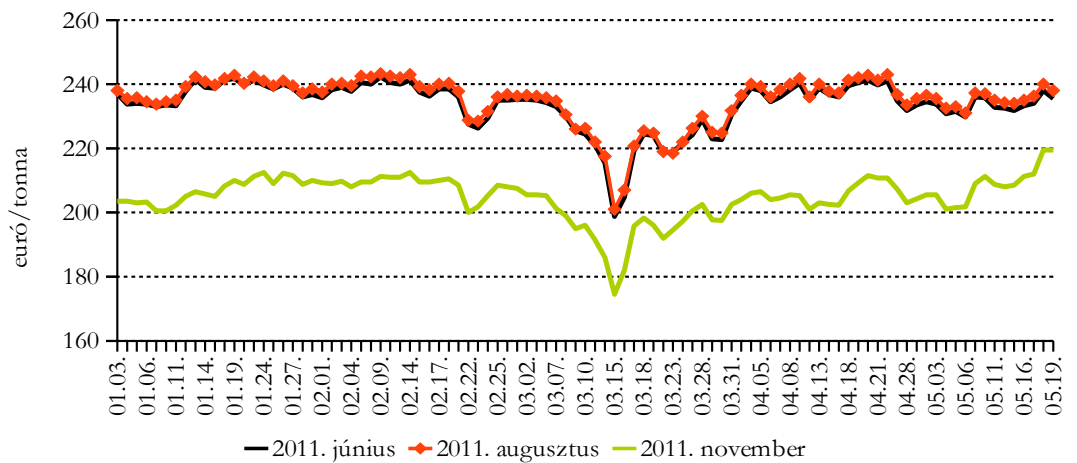
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

8. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 19. hét	2011. 18. hét	2011. 19. hét	2011. 19. hét / 2010. 19. hét (%)	2011. 19. hét / 2011. 18. hét (%)
Finomliszt BL 55	tonna	1611,2	423,26	603,89	37,48	142,68
ömlesztett	Ft/kg	50,54	101,05	102	201,82	100,94
Finomliszt BL 55	tonna	2010,97	755,11	1042,61	51,85	138,07
zsákos	Ft/kg	50,8	106,18	104,32	205,36	98,25
Finomliszt BL 55	tonna	904,92	319,95	475,86	52,59	148,73
zacskós	Ft/kg	54,81	116,9	112,32	204,93	96,08
Rétesliszt BFF 55	tonna	54,15	21,26	20	36,93	94,07
ömlesztett	Ft/kg	62,64	113,76	114,71	183,13	100,84
Rétesliszt BFF 55	tonna	40,1	11,65	27,9	69,58	239,48
zsákos	Ft/kg	56,39	107,92	112,49	199,5	104,23
Rétesliszt BFF 55	tonna	55,95	19,44	14,9	26,62	76,64
zacskós	Ft/kg	67,04	123,28	122,98	183,44	99,76
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1043,59	291,68	422,22	40,46	144,75
ömlesztett	Ft/kg	47,7	100,05	98,67	206,86	98,62
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1062,37	294,4	546,5	51,44	185,63
zsákos	Ft/kg	49,33	103,46	102,59	207,98	99,16
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	560,12	206,92	189,53	33,84	91,6
ömlesztett	Ft/kg	52,99	105,48	104,26	196,76	98,85
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	81,2	17,8	42,9	52,83	241,01
zsákos	Ft/kg	58,96	114,34	111,18	188,58	97,24
Étkezési búzadara AD	tonna	65,74	27,81	25,11	38,2	90,29
zacskós	Ft/kg	68,06	125,72	122,24	179,61	97,23

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2010. május	2011. április	2011. május*
Finomliszt BL 55	151	193	190
Fehér kenyér	234	256	254
Félbarna kenyér	236	256	251
Étkezési búzadara AD	193	208	207

* 2011. május 17-ig.

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. május 13.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2011. augusztus	230,00	61 376	2011. május	255,71	47 641	2011. május	315,50	58 782
2011. november	225,75	60 241	2011. július	267,38	49 815	2011. július	319,45	59 518
2012. január	227,50	60 708	2011. szeptember	285,47	53 186	2011. szeptember	325,88	60 715
2012. március	228,00	60 842	2011. december	306,78	57 156	2011. december	334,70	62 358
2012. május	229,25	61 175	2012. március	321,48	59 894	2012. március	340,95	63 522
2012. augusztus	223,25	59 574	2012. május	324,78	60 510	2012. május	341,59	63 642

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2011. május	334,98	62 410	2011. május	197,00	59 748
2011. július	330,75	61 622	2011. július	187,00	56 715
2011. szeptember	331,95	61 845	2011. november	175,25	53 152
2011. december	336,63	62 718	2012. január	178,75	54 213
2012. március	342,51	63 813	2012. március	180,50	54 744
2012. május	344,71	64 223	2012. május	181,50	55 047

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2011. június	231,75	61 842	2011. május	267,32	49 805
2011. augusztus	234,00	62 443	2011. július	268,50	50 025
2011. november	208,50	55 638	2011. szeptember	257,38	47 953
2012. január	212,00	56 572	2011. december	246,85	45 991
2012. március	215,50	57 506	2012. március	251,38	46 834
2012. június	225,25	60 108	2012. május	254,53	47 421

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2011. augusztus	447,00	119 282
2011. november	444,25	118 548
2012. február	444,50	118 615
2012. május	440,00	117 414
2012. augusztus	408,00	108 875
2012. november	411,50	109 809

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- **Párizsban rekord szinten a repcemag augusztusi jegyzése**
- **Az északi féltekén a szárazság egyre több problémát okoz**
- **Magyarországon a májusi fagyok hátráltatják a növények fejlődését**
- **A BÉT-en május közepén emelkedésnek indult az olajnövények jegyzése**

Világpiaci kitekintés

A nyugat-európai csapadékhiány egyre nagyobb aggodalmat okoz a terménypiacokon. A 10-15 napos előrejelzések szerint marad a szárazság Francia- és Németországban, és az orosz helyzet is egyre rosszabb. A figyelem május közepén főként Oroszországra terelődött, mert a várakozások szerint nagy terményexport érkezhethet az idén a kelet-európai térségből, de a szárazabb időszak ezt veszélyeztetheti. Az Oil World elemzői a szárazság miatt 20,1 milliőről 19,5 millió tonnára csökkentették az EU idén várható repcetermését (2010-ben 20,6 millió tonna).

Az északi félteke más térségeiben a sok csapadék okoz problémát. Az USA néhány államában az állandó csapadék nehezíti a kukoricavetést és az őszi vetésűek fejlődését. A kukoricavetés késése a másik fő tavaszi vetésű növénynek, a szójababnak kedvezhet (31 millió hektár szóját vethetnek idén az USA-ban).

A nemzetközi tőzsdéken május első hetében pánik alakult ki, főként az ezüst, az arany és a kőolaj jegyzéseiben. A nyers kőolaj hordónkénti ára 115 dollárról pár nap alatt 96 dollárra csökkent és az ezüst is jelentősen veszített értékéből (-30%) is. A negatív hangulatot fokozta az euró-övezet több országának finanszírozási válsága. A terménypiacokon - szemben más piacokkal - emelkedtek a jegyzések május második és harmadik hetében, főként a már említett kedvezőtlen időjárás miatt. Chicagóban (CME/CBOT) a szójabab front havi jegyzése 500-505 USD/tonna, Párizsban (Liffe) a repcemagé 466 euró/tonna volt május közepén.

Argentínában jól haladnak a szójabab betakarításával és a termés meghaladhatja a korábban várt 49,2 millió tonnát. Braziliában az aratás befejezése után 73,5 millió tonnára becsülik az idei termést, viszont annak piacra jutását logisztikai problémák nehezítik.

Oroszországban 7,2 millió hektáron vethetnek napraforgót az idén, ezért a várakozások szerint 7-7,5 millió tonna napraforgómag teremhet (2010-ben 5,3 millió tonna).

A fentiekből jól látható, hogy a terménypiacokon meghatározó északi félteke várható termése bizonytalan a folyó gazdasági évben. Az időjárás eddig kedvezőtlenül alakult sok térségben, ami kisebb termésátlagot és a korábban jelzettnél kevesebb termést sejtet, így kérdéses lehet a tavaly kialakult hiánypszychózis orvoslása. A vártnál kisebb termés a termények további drágulásához vezethet. Kedvezőbb időjárás mellett Argentínához hasonlóan a növények még behozhatják a

fejlődésbeli hátrányukat és elegendő termés lehet az előző időszakban leapadt készletek feltöltésére is. Javuló kínálat mellett nyomás alá kerülnének a terményjegyzések és kisebb árcsökkenés indulna.

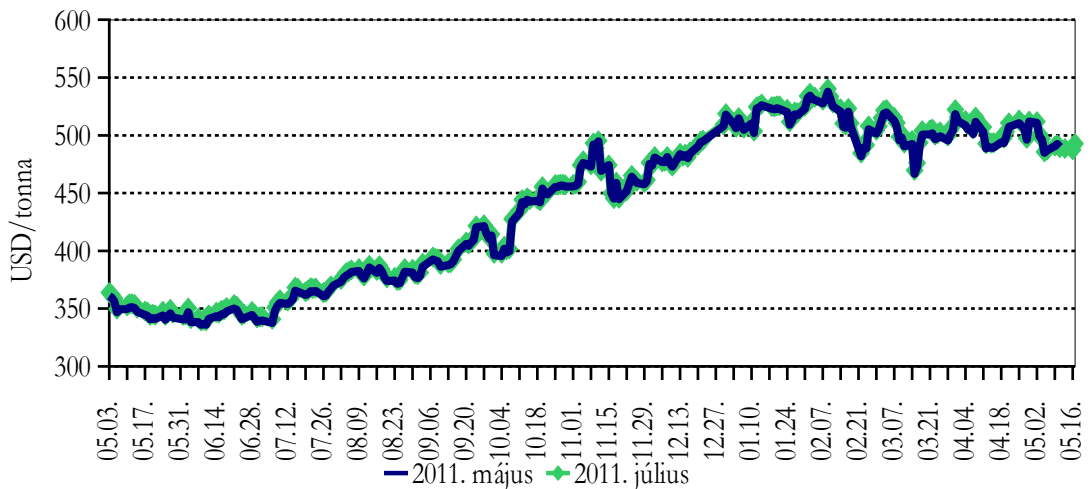
Hazai körkép

A BÉT-en a napraforgómag front havi jegyzése 112 ezer Ft/tonna, és a repcemaigé 117 ezer Ft/tonna volt május közepén. A jegyzések enyhe emelkedése mögött a nemzetközi hatások mellett a szokatlanul hideg időjárás lehetett. A korábbi szárazságot a májusi esőzések enyhítették, de az éjszakai fagyok károsíthatták az állományokat. A legnagyobb fagykárok Észak-Magyarországon és Kelet-Alföldön voltak. Az MgSzH május 17-i jelentése szerint a tervezett 585 ezerből 562 ezer hektár napraforgót vetettek el a magyar gazdák.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

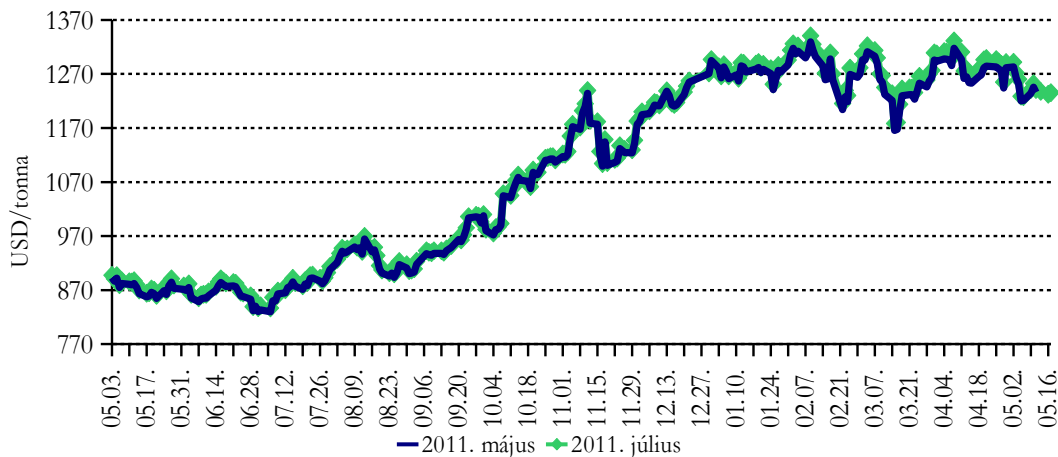
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

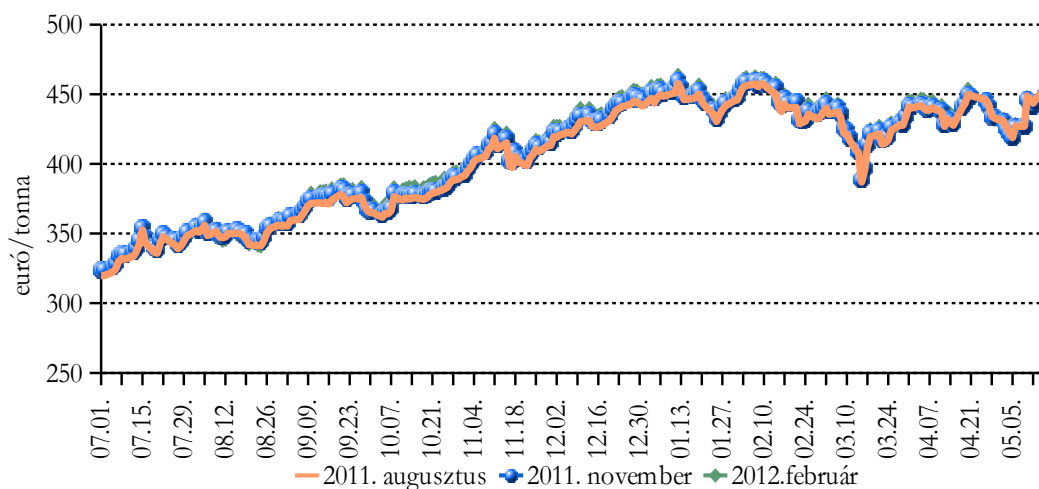
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

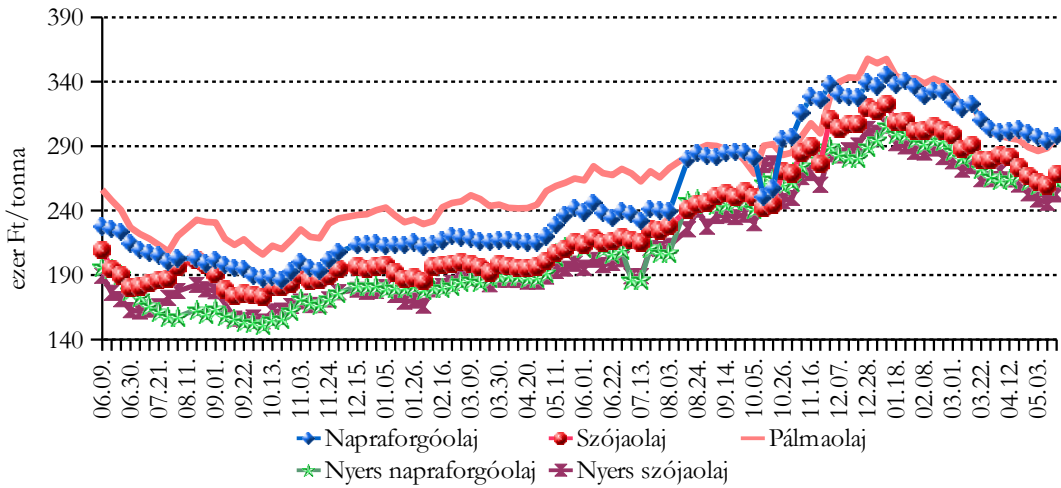

Forrás: MATIF

5. ábra

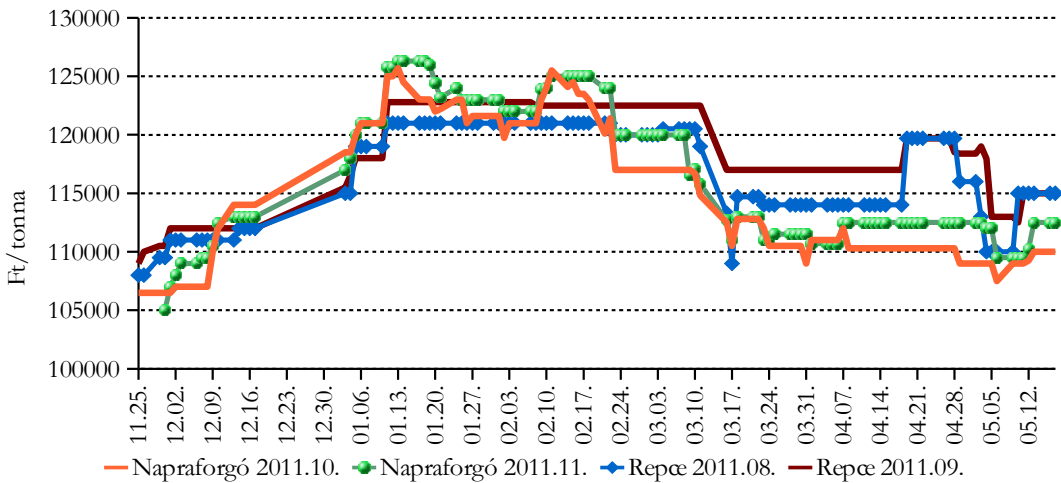
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2010. április	2011. március	2011. április	2011. április / 2010. április (%)	2011. április / 2011. március (%)
Ipari napraforgómag	tonna	17 432	38 574	20 823	119,45	53,98
	Ft/tonna	80 184	130 718	125 759	156,84	96,21
Repcemag	tonna	19 485	19 920	15 110	77,55	75,86
	Ft/tonna	75 682	111 517	107 871	142,53	96,73
Nyers napraforgóolaj	tonna	187	129	193	103,33	149,78
	Ft/tonna	185 868	296 219	278 663	149,93	94,07
Napraforgódara	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-05-03	-	-	259 852	-	-
	2011-05-10	-	-	259 400	-	-
	2011-05-17	-	-	263 251	-	-
Repceolaj	2011-05-03	-	277 704	-	-	-
	2011-05-10	-	277 221	-	-	-
	2011-05-17	-	281 337	-	-	-
Szójaolaj	2011-05-03	-	-	248 743	225 537	-
	2011-05-10	-	-	246 199	229 028	-
	2011-05-17	-	-	252 534	233 715	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

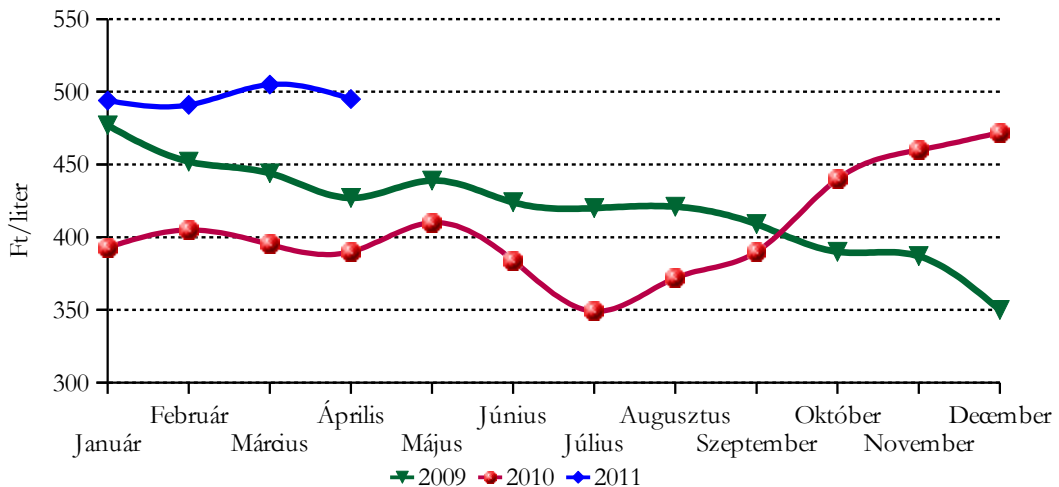
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-05-03	-	-	114 388	125 801
	2011-05-10	-	-	-	118 318
	2011-05-17	-	-	-	-
Napraforgódara**	2011-05-03	-	-	53 557	-
	2011-05-10	-	-	53 464	-
	2011-05-17	-	-	54 258	-
Repccemag	2011-05-03	112 602	-	121 661	229 659
	2011-05-10	118 479	-	121 753	-
	2011-05-17	122 180	-	123 252	-
Repcedara**	2011-05-03	-	-	53 557	-
	2011-05-10	-	-	53 464	-
	2011-05-17	-	-	54 258	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A biodízel piacának alakulása

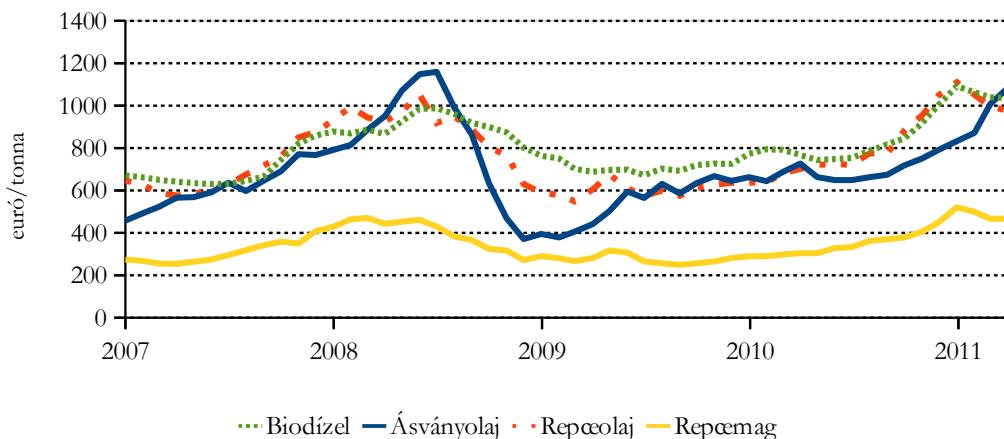
2007-2011

Az OECD jelentése alapján a globális élelmiszer-, takarmány-, és biodízelipar növényolaj iránti igénye 15%-kal nőtt 2007-2011 között, miközben az alapanyag termelése csak 12%-kal. A vizsgált időszakban a biodízel előállítás 51%-kal bővült. A 2007-ben és 2010-ben (2007: 391,97 ezer tonna; 2010: 442,63 ezer tonna) betakarított gyenge olajmagtermés miatt a növényolaj ára 2008-ban, illetve 2011 első felében folyamatosan emelkedett. A globális készlet/felhasználás arány 2008-ban 11,6%, 2011-ben 11,5% volt.

Az Európai Unióban a biodízel-termelés legfontosabb alapanyaga a repceolaj. A 2007-2010 közötti időszakban az EU-27-ben 40%-kal bővült a biodízel előállítás, miközben a repceolaj termelése 14%-kal nőtt.

Az Európai Unióban is gyenge repcemag termést takarítottak be 2007-ben (18,5 ezer tonna) és 2010-ben (20,3 ezer tonna). A 2008-as és a 2011-es években az előző évek gyenge termésérényé miatt az év elején szűkössé váltak a készletek, miközben a kereslet erős maradt. A repceolaj ára olyan mértékben nőtt 2008, illetve 2011 elején, hogy még a biodízel árát is meghaladta.

Repcemag és -olaj, a biodízel és az ásványolaj ára (2007-2011)

Forrás: UFOP, HGCA

A biodízel ára 645 euró/tonna, a repceolajé 675 euró/tonna volt 2007 augusztusában. A következő év februárjára a biohajtóanyag ára 35-40%-kal (850-930 euró/tonna), a repceolajé 40-45%-kal (900-1050 euró/tonna) emelkedett.

Az elmúlt év nyarán a biodízel ára 780-800 euró/tonna, a repceolajé 750-780 euró/tonna volt. Az idei év februárjára a biohajtóanyag ára 25-27%-kal (950-1100 euró/tonna), míg a növényolajé 26-28%-kal (1000-1150 euró/tonna) emelkedett.

Az áremelkedés üteme ugyan 2007 őszétől 2008 tavaszáig nagyobb volt, mint 2010-2011 azonos időszakában, de a két termék ára 2011-ben mégis magasabbra emelkedett. Ennek az volt az oka, hogy az áremelkedés 2010-ben magasabb szintről indult. A három évvel ezelőtti áremelkedés után sem a biodízel, sem a növényolaj ára nem tért vissza a korábbi szintre, annak ellenére, hogy 2008-ban és 2009-ben is jó repcemag termést takarítottak be az Európai Unióban.

Az ásványolaj ára 2007-ben és 2010-ben is a növényolaj és a biodízel áremelkedése után kezdett növekedni és a következő év első negyedének végén érte el mindkét termék árszintjét. Ez 2008-ban 900 euró/tonna, 2011-ben pedig 1000 euró/tonna körüli ásványolajárnál következett be.

Az ásványolaj ára 2008-ban, január elsejétől március végéig 96,52 dollár/barrel-ről 107,83 dollár/barrelre emelkedett (+11%), míg 2011-ben 94,34 dollár/barrelről 123,06 dollár/barrelre (+24%). Ez év elején az észak-afrikai politikai konfliktusok és a Japánban bekövetkezett természeti katasztrófa gyorsították az ár emelkedését.

Az EU biodízel igényének fedezéséhez a belföldi alapanyag nem elégséges, ezért részben biodízel, részben alapanyag importra szorul a közösség. Az Európai Unió 8939 ezer tonna biodízelt használt fel 2008-ban, míg 7326 ezer tonnát állított elő. Becslések szerint 2011-ben 10869 ezer tonna biodízelt értékesítenek az EU-ban, miközben a kibocsátás 8791 ezer tonna körül várható. Dél-Amerikában a szójabab betakarítása a tavaszi hónapokban kezdődik. Brazília, Paraguay szójaolaj és szójabab exportőrök, míg Argentínában a DET (differential export tax) adórendszer a biodízel kivitelét támogatja.

Brazíliában az elmúlt évinél többre becsülik a szójabab termését, 70-72 millió tonna (2010: 69 millió tonna). A kötelező biodízel bekeverési arány 2011-től 5%.

Jelenleg Argentína az Európai Unió legnagyobb szójaolaj alapú biodízel beszállítója. Az országban 50 millió tonna szójabab betakarítására számítanak, ami elmarad az előző évi 52,6 millió tonnától, de meghaladja az elmúlt öt év átlagát. Az idén 7%-os bekeverési arányt vezetnek be, annak ellenére, hogy az elmúlt évben sem tudták teljesíteni az előírást. A kivitel ennek ellenére nőhet, és az elsősorban az Európai Unióba irányul majd. Az argentin piaci szereplők már szerveződnek az EU-ban bevezetett, a fenntarthatóságra vonatkozó tanúsítvány megszerzése érdekében. A Bizottság erre vonatkozó elismerése várhatóan néhány hónapon belül megérkezik, ezért körülbelül ugyanakkora mennyiségű biodízelt szállíthatnak az EU-ba, mint (2010-ben (1179 ezer tonna).

Az USA B99-es terméket szállított az Unióba 2009-ig, a szállítások a kiegyenlítő és dömping vám bevezetése miatt csökkentek. Az USA-ban minden gallon (3,78 liter) biodízelt egy USA dollárral támogatnak. A rendelkezés szerint csak 20%-nál magasabb bekeverés esetén kell vámot fizetni, ezért az USA-ból 19%-os bekeverésű biodízelt érkezik az EU-27-be. Az Európai Bizottság az Európai Biodízelt Szövetség (EBB) javaslatára vizsgálja, hogy az USA kijátszva a vámfizetési kötelezettsége nem szállít-e biodízelt harmadik országon keresztül (Kanada, Szingapúr) az Unióba. Amennyiben ez beigazolódik, akkor lehetséges, hogy az EU Bizottság a vámkötelezettséget kiterjeszti Kanadára és Szingapúrra is.

Az ázsiai nagy pálmaolaj-termelő országok exportlehetőségeit korlátozza, hogy a pálmaolaj dermedéspontja magas, ezért hűvös éghajlatú országokban, valamint télen nem alkalmazható. A pálmaolaj árának jelenleg szezonálisan ugyan csökkennie kellene, de a szójaolaj magas ára és a globálisan szűkös készletek fékezhetik az ár csökkenését. Ebben az évben és három évvel ezelőtt is a beérkező nagy mennyiségű import alapanyag és biodízelt állította meg az áremelkedést. A gyenge dollár is hozzájárult, ahhoz, hogy euróban csökkent a termékek értéke 2011-ben.

A COCERAL szakértői az EU repcetermését 20,1 ezer tonnára becsülik 2011-ben (2010: 20,3 ezer tonna), amit az elmúlt évinél kisebb vetésterülettel és az őszi repce kedvezőtlen áttelelésével indokolnak. Németországban, Lengyelországban, Romániában kisebb kibocsátással számolnak. Franciaországban az őszi vetés jól telelt, a termőterületet 4%-kal növelték, így több repceolajat állíthatnak elő, mint az elmúlt évben.

Az Európai Unióban a biohajtóanyag bekeverési arány évről évre nő. Több tagállam 2011-re nem írt elő kötelező bekeverési arányt külön a bioetanolra és a biodízeltre, hanem a két biohajtóanyag átlagának kell azt elérnie (pl. Nagy-Britannia).

Németországban csökkenő fogyasztással és stabil termeléssel számolnak, mivel az országban néhány piaci szereplő a fenntarthatósági bizonyítvány korai megszerzésével előnyre tudott szert tenni. A némethez hasonlóan, a **Franciaország** termelése sem változik számottevően az előző évihez képest. A kötelező bekeverési arányt mindkét országban 7%-ra növelik. Franciaországban az állati zsiradékból történő olaj előállításának növelését tervezik. **Spanyolországban** a kötelező bekeverési arány 4,78%-ról 5,9%-ra nő 2011-ben, azonban az olcsó argentin és indonéz biodízelt importja visszavetheti a belső termelést. Az **olasz** biodízeltüzemek sem tudnak várhatóan előnyt kovácsolni a bekeverési arány 3,5%-ról 4%-ra történő emeléséből, a különbözetet importból kell fedezni. **Lengyelországban** 5,7%-ról 6,2%-ra kívánják emelni a kötelező bekeverést 2011-ben. A kötelező bekeverési arány eléréséhez szükséges a B100-as termék forgalmazása is. A B7-es terméket a második negyedév előtt nem vezetik be. **Nagy-Britanniában** várhatóan csökken a biodízelt előállítása.

A repceolaj és a biodízelt készletének alacsony szintje, a kötelező bekeverési arány növelése és a nehezen hozzáférhető alapanyagok korlátozhatják 2011-ben az Európai Unió termelésének növekedését. A repceolaj magas ára ronthatja a biodízelt előállítás jövedelmezőségét. Élénkebb ér-

deklódés várható (elsősorban Hollandiában és Franciaországban) más alapanyagok iránt pl. használt sütóolaj, állati zsiradék stb.

A globális a biodízel-termelés várhatóan bővül 2011-ben, elsősorban az USA-ban, Argentínában és Brazíliában. Az EU megtartja vezető szerepét a globális biodízel-termelésben.

COCERAL = Comité du commerce des cereales, aliments du bétail, oléagineux, huile d'olive, huiles et graisses et agrofournitures

Felhasznált irodalom:

Ölsaaten und Biokraftstoffe. UFOP-Marktinformation 2011. április.

World biodiesel balance 2011. F.O. Licht World ethanol & biofuels report 2011. március 15.

Argentina's market share in biodiesel imports rise sharply. F.O. Licht 2011. március 25

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>